

2. XIX ст.: доба модернізації й національного відродження в Європі

Які суспільні явища були характерні для періоду Ранньої модерної, або Нової, історії? Як пов'язані модернізація й національне відродження?

XIX століття для Європи є продовженням періоду Нової історії, що виявився часом всеохоплюючої модернізації.

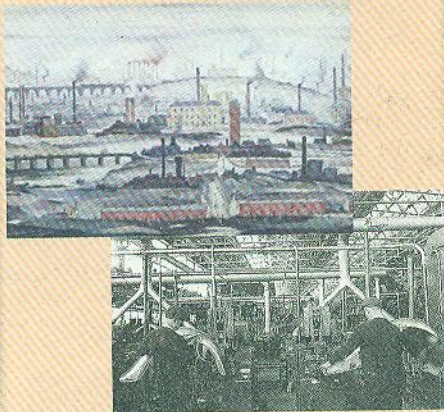
Модернізація¹ суспільства (від англ. *modern* — «сучасний», «оновлений») — це перехід від аграрного суспільства до світського, міського й індустріального, процес реформування суспільства з метою його розвитку.

Модернізація суспільства передбачає значні одночасні зміни в економічній, політичній, соціальній та культурній сферах.

На основі схеми визначте зміни в житті суспільства, які пов'язані з модернізацією. Поясніть на прикладах, як вони пов'язані між собою.

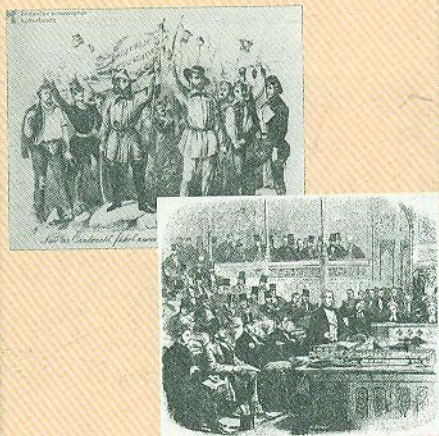
МОДЕРНІЗАЦІЯ У XIX СТОЛІТТІ

Економічна сфера

Промисловий переворот (заміна ручної праці машинною), розвиток техніки та впровадження нових технологій у виробництво

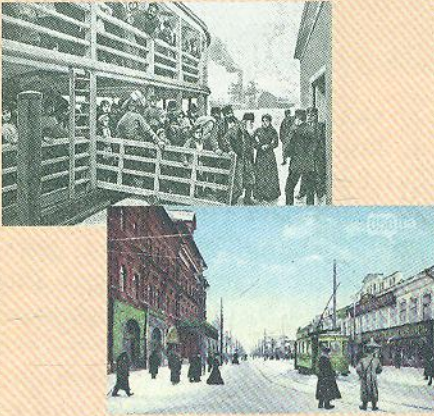
Політична сфера

Демократизація державного управління; реальна участь населення у владних структурах та вплив народних мас на прийняття конкретних рішень

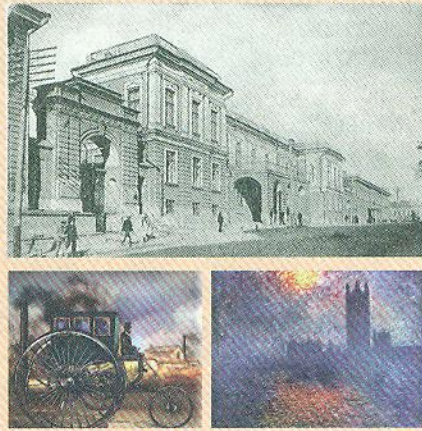
¹ Іншим значенням слова *модернізація* є оновлення об'єкта (переважно машини, обладнання), приведення його у відповідність із новими вимогами та нормами (наприклад, *модернізація комп'ютера*).

Соціальна сфера

Зростання населення, збільшення міграцій, зростання міст, урбанізація.
Боротьба за економічні й соціальні права, проти станових привілеїв.
Поява нових верств населення.
Зміни в повсякденному житті

Культурна сфера

Поширення грамотності та розвиток світської освіти, швидке зростання наукових знань, виникнення нових наук і напрямів досліджень, нові жанри й напрями мистецтва

Одним із наслідків нової епохи стала поява модерних націй.

Нація — це велика спільнота, яка має спільне історичне походження, спільну мову та звичаї, національну самосвідомість, що включає й відчуття в окремих людей своєї належності до цієї спільноти, і колективне усвідомлення своєї єдності й відмінності від інших, власну державність або принаймні прагнення до її створення.

Проте одного чи кількох із цих елементів може бракувати, що не заважає такій спільноті претендувати на звання нації.

Нова епоха європейської історії була, зокрема, добою розгортання національно-визвольних рухів і виникнення нових національних держав. Цей процес отримав назву **національне відродження**.

Національне відродження — процес відновлення національної культури, діяльність, спрямована на звільнення від іноземного панування з метою створення національної держави.

Протягом XIX ст. національне відродження в різних країнах пройшло шлях від поширення народної мови, історії і традицій у середовищі освічених верств населення до початку національного визволення.

